

9. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб. URL:
<https://nssu.gov.ua/vpo>.

Ткач Тетяна

студентка СР–41 спеціальності Соціальна робота
факультету педагогіки і психології Тернопільського національного
педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Парфанович І. І.,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження. Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку є однією з найактуальніших проблем сучасної педагогіки. Це зумовлено тим, що саме в цьому віці закладаються основи для творчої особистості, формується креативність, уява, нестандартне мислення. Візуалізація – це потужний інструмент, який може допомогти дошкільникам у розвитку творчих здібностей. Вона дозволяє дітям краще уявити, зрозуміти та запам'ятати інформацію, а також стимулює їхню креативність.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати ефективність використання засобів візуалізації для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. Завдання дослідження: визначити рівень розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку; проаналізувати комплекс занять з розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами візуалізації.

Виклад основного матеріалу. Поняття «творчі здібності» та їх особливості у дітей старшого дошкільного віку мають свою специфіку.

ТНПУ MAGISTERIUM

Творчі здібності – це комплекс психічних властивостей особистості, які зумовлюють її можливість створювати нові, оригінальні продукти. У дітей старшого дошкільного віку творчі здібності проявляються у таких аспектах:

- *креативність* – здатність генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення завдань (Л. С. Виготський, Д. Б. Богоявленська);
- *уява* – здатність створювати образи та уявлення про те, що не сприймається безпосередньо (О. В. Запорожець, Н. А. Ветлугіна);
- *фантазія* – здатність творити нові образи та сюжети на основі реального досвіду (Т. С. Комарова, Н. П. Сакуліна);
- *імпровізація* – здатність створювати щось нове без попередньої підготовки (Н. А. Ветлугіна, Е. А. Флерина);
- *візуалізація* – це процес представлення інформації у візуальній формі (В.П. Зінченко, М.М. Левітов); вона може використовуватися для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку за допомогою таких методів:
  - *ментальні карти* – це графічні зображення, які допомагають структурувати інформацію, налагодити зв'язки між поняттями та ідеями (Т. Бьюзен, Дж. Стірлінг);
  - *скрайбінг* – це візуальне нотування інформації, яке використовує малюнки, піктограми та символи (М. Роулінс);
  - *мультфільми та анімація* – це візуальні історії, які захоплюють дітей та стимулюють їхню уяву (Д.Н. Узнадзе, Л.А. Венгер);
  - *фотографії та картини* – це візуальні образи, які можуть бути використані для створення нових ідей та сюжетів (Н. А. Ветлугіна, Т. С. Комарова) [1, с. 122–124].

У ході дослідження нами використано такі методи: *теоретичні*: аналіз психолого-педагогічної літератури, узагальнення передового педагогічного досвіду (В. І. Лозова, Н. Я. Михайленко); *емпіричні*: спостереження, бесіди з

ТНПУ MAGISTERIUM

дітьми, педагогічний експеримент, методи діагностики рівня розвитку творчих здібностей (Н. П. Сакуліна, Т. С. Комарова) [2, с. 118].

В ході дослідження було встановлено, що використання засобів візуалізації сприяє розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. У дітей, які брали участь в експериментальній групі, значно вище рівень креативності, уяви, фантазії та імпровізації порівняно з дітьми контрольної групи. Узагальненням теоретичних напрацювань і практичного досвіду нами вироблено *рекомендації* щодо використання засобів візуалізації для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку:

- використовувати різноманітні засоби візуалізації: ментальні карти, скрайбінг, мультфільми та анімацію, фотографії та картини (В. П. Зінченко, М.М. Левітов);
- створювати візуальні матеріали, які відповідають віковим особливостям та інтересам дітей (Н. А. Ветлугіна, Т. С. Комарова);
- заохочувати дітей до самостійного створення візуальних продуктів (Л. С. Виготський, Д. Б. Богоявленська);
- використовувати візуалізацію в різних видах діяльності: на заняттях з розвитку мовлення, малювання, музики, конструювання (О. В. Запорожець, Н. А. Ветлугіна);
- створити в групі естетичне середовище, насичене візуальними образами (Т. С. Комарова, Н. П. Сакуліна) [3, с. 27; 4].

Висновки. На основі результатів дослідження можна зробити висновок, що використання засобів візуалізації є ефективним методом розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. Теоретичний аналіз дасть змогу правильно організувати і провести експериментальне дослідження та на такій основі виробити узагальнення.

Список використаних джерел

1. Богоявленська Д. Б. Психологія творчих здібностей. К.: Видавництво «Академія», 2002. 148 с.
2. Лозова В. І. Розвиток творчих здібностей дошкільників: теорія і практика. К.: Видавництво «Світоч», 2006. 212 с.
3. Михайленко Н. Я. Теорія і методика розвитку творчості дітей дошкільного віку. К.: Видавництво «Освіта України», 2008. 188 с.
4. Стірлінг Дж. Візуальні карти. Х.: Видавництво «Ранок», 2016. 98 с.

Шуль Віта

магістрантка ОПІ «Соціальне адміністрування у громаді»
факультету педагогіки і психології Тернопільського національного
педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Олексюк Н. С.

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність теми дослідження. Питання здійснення соціальної роботи в територіальних громадах було актуальним завжди. Проте особливої актуальності воно набуло в умовах воєнного стану в Україні. Це зумовлюється насамперед тим, що через війну кількість людей, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують соціальних підтримки, допомоги та захисту продовжує зростати [3, с. 207]. Наприклад, у